

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

„Epoca“ visează, aiurează...

— și uită că ridicolul omoară...

Sînt cîteva ziare din București cari și-au făcut o predilecție din faptul că în fiecare zi să publice câte o nouă acuzare, câte un nou act infamant pe socoteala Ungariei. Se înțelege — de Ungaria mereu lucruri bune nu se pot spune — dar mereu lucruri rele se pot spune numai atunci — când ele au o bază reală, — iar nu invenții, scornituri, aiurări.

Noi cari cunoaștem multe păcate ale administrației ungare — ne mirăm că unele foi din țară, cari vor cu ori-ce preț să ațace zi cu zi rosturile din Ungaria — în loc să releve relele adevărate din această țară — fac combinații fantastice, ridicole pe cari le prezintă ca înămplări reale din Ardeal.

Așa Epoca ziarul d-lui Filipescu are această specialitate. În fiecare zi aduce câte un fapt nou din Ardeal. Și gazetarul din România care combină aceste fapte, și-a luat obiceiul ca foile noastre românești din Ungaria să le citească altfel de cum le citește omul normal, în vremuri normale. Redactorul »Epocei« citește totdeauna printre rînduri, — asta cu gîndul că ceia ce cenzura n'a permis să se publice — e de datoria cititorului să ghicească el singur ce a mai vrut să spuie scriitorul. Se înțelege că felul acesta de a citi »printre rînduri« duce la abuzuri, la interpretări greșite, la inchipuiri neroade și gazetarul dela »Epoca« trebuie să facă apoi concluzii trase de păr.

Citind ziarele românești din Ungaria, mereu pasionat, mereu preocupat de prejudecata de a descoperi »o nouă infamie«, »o nouă crimă« a »sălbătăciei maghiare« — aceasta căutare permanentă a ziaristului dela »Epoca« îi face impresia unei chinuri morale de un traği-comic extrem — și care se termină cu păcăleala lui.

Iată un caz concret:

Un redactor dela »Epoca«, citind cîteva anunțuri de moarte în ziarul »Românul«, în care se vestea trecerea la cele vecinice a unor preoți români bătrâni, i-a trîsnit prin minte acestui gazetar bucureștean, că preoții aceștia români din Ardeal — n'au murit de moarte naturală — ci au fost pur și simplu asasinați de autoritățile din Ungaria.

Și cu ideia asta năsturnică în cap, anonimul redactor al »Epocei« s'a pus să scrie un senzațional articol, și în n-rul »Epocei« dela 3 Noembrie st. v. a văzut lumina zilei — sub titlul îngrozitor: »Asasinarea preoților români din Ardeal«.

Și știți cari sînt preoții pe cari îi prezintă »Epoca« ca omorîți de autoritățile ungare?

Iată-i:

1 Augustin Beles, paroh emerit în vîrstă de 72 ani, înmormîntat în Șimiand.

2) Iosif Pânta, administrator protopopesc, în vîrstă de 78 ani.

3) George Moody, din Mineu, care a slujit 60 de ani ca preot român, decedat în etate de 82 ani.

4) Alexandru Maior, preot decedat în vîrstă de 72 ani, înmormîntat în Nicula.

Toți preoții aceștia, trecuți de vîrsta patriarhului, — după inteligentul și perspicacele »scriitoriu« epochist au căzut jertfă »crimelor și sălbătăciilor maghiare« — asasinați.

Pentru o astfel de atîmăre, nu-i trebuie »Epocei« nici dovezi precise, convingătoare, nici declarații de martori oculari — îi ajunge simple presupuneri și supoziții, toate rezultatul abuzului de a se citi printre rînduri.

Trebuie o mare doză de usurînță și cinism, ca nebazat pe nimic pozitiv real, să alarmezi lumea cu astfel de știri oribile.

E vorbă de preoți bătrâni, — despre care și »Gazeta Transilvaniei« vorbind într'o corespondență despre moartea unuia — scrie: »A fost bătrîn, în anii din urmă neputincios. Moartea se aștepta în ori ce zi.« Cu alte cuvinte — preoți între 72 și 82 ani, cari — nimic mai feresc — au murit de moarte naturală.

Dar ca hienele, cari sînt în căutarea morților, răscolind mormintele — așa și înfrigurajii de la »Epoca« caută, răscolesc, combină, ticluiesc la infamii, folosind și abuzând de numele unor preoți bătrâni, muriți în cinste, înmormîntați cu demnitate.

Dar domnitor dela »Epoca« lăsați morții noștri în pace. Aveți destul de lucru cu cei vii. Nu mai răscoliti mormintele proaspete ale bătrînilor slujitori ai religiei românești din Ardeal.

Lăsați scorniturile, combinațiile, aiurările și toate mijloacele artificiale. Cu acestea toate nu se mișcă, nu se ridică un popor. Ci numai cu adevărul. Dar dacă veți porni mereu pe fîgășul minciunii, calomniei și a relei credinți — nu isprăviți nimic, vă compromiteți, deveniți ridicoli — și ridicolul omoară.

Monastir tăiat de restul lumii

Frankfurt, 22 Noembrie. — »Frankfurter Zeitung« afla din Salonic: Legătura de cale ferată cu Monastir e cu de-

săvârșire întreruptă. Trenurile circulă numai pînă la Vodena. Monastir e astfel tăiat de restul lumii.

Veni-va Italia în ajutorul Serbiei?

Stockholm, 22 Noembrie. — În Londra se comunică ziarului »Stockholms Tidning« următoarele: Corespondenții din Roma al ziarului englez informează presa din Londra, că deși nu se știe încă cu siguranță unde se vor trimite trupe din armata italiană, la marea Egeică, ori

în Albania, totuși se poate afirma că guvernul italian a făcut toate pregătirile pentru ca trupe italiene să ia parte în operațiunile militare din Balcani și să meargă în ajutorul Serbiei. În aceeași vreme Italia a hotărît ca să se alătore la demersul Ententei la Atena.

Prizonierii austro-ungari și germani transportați în Siberia de răsărit

Hamburg, 22 Nov. — Secțiunea de informație pentru prizonieri dela Crucea roșie germană, anunță că după știrile sosite din Rusia, toți prizonierii germani și austro-ungari cari au fost pînă acum internați în Rusia de răsărit, în Siberia apuseană și centrală, vor fi transportați în Siberia de răsărit, în Transbaical și în regiunea Amur. Pre-

cum află biroul Wolff, — prin transportarea aceasta — ne putem aștepta mai mult la o îmbunătățire decît la o agravare a stărei prizonierilor noștri în Siberia de răsărit — fiindcă acolo sînt mijloace de trai mai ieftine, căzărmi noi și goale, și îngrijirea și întreținerea prizonierilor se va efectua mai bine acolo.

Portul bulgar Dedeagats din nou bombardat de flota Ententei

Berlin, 22 Nov. — După »Frankfurter Zeitung« flota anglo-franceză care a condus pe Kitsener la Mudros, a bom-

bardat pe drum, portul bulgar Dedeagats. Partea orașului care a rămas încă neatinsă, a fost distrusă cu totul.

Prețul unui exemplar 6 fileri.

DIN ROMÂNIA

Recunoștința rușilor pentru d. Take Ionescu

Ziarul conservator democrat »Acțiunea« de Joi 5 Noiembrie st. v. publică următoarele în fruntea informațiilor:

»D. Take Ionescu a primit din Petrograd, următoarea telegramă cu data de 3 Noembrie:

»Societatea mutualității slave, intrușite în adunare publică, vă trimite expresiunea adâncii sale simpatii și crede ferm în triumful desăvârșit al patrioticilor dv. sfertări cari tind să realizeze, în acest tragic ceas idealul național român.

(ss) Briantchaninoff, preș.

Reconstruirea guvernului român

Ziarul »Dreptatea« dă ca sigur că înainte de deschiderea parlamentului, d. Brătianu va efectua mult anunțată remaniere ministerială.

În urmă ultimelor consfătuiri avute cu fruntașii liberali, președintele consiliului a ajuns la o hotărâre: vor intra în guvern d-nii Ferechide, Banu și Săveanu.

D-l Ferechide va lua portofoliul externelor; d. Banu pe cel al justiției, iar d. Săveanu pe cel

al industriei și comerțului. Se vor retrage prin urmare, din guvern d-nii Potumbaru, V. Antonescu și Al. Radovici.

D-nul Morțun despre care se răspândise șovul că va eși din guvern, rămâne la locul său, deși dorea să se retragă, pentru că avea nevoie de odihnă.

Remanierea se va produce chiar în cursul acestei săptămâni. Guvernul se va prezenta înaintea Camerei, refăcut.

O comisie a puterilor centrale la București

Ziarul agricultorilor »Agrarul« află dela ministerul de finanțe român, că la București a sosit o comisie dela oficiul austro-ungar și german de cumpărare de cereale, care a început tratativele cu marii agricultori români pentru a cumpăra 100.000 vagoane de cereale. S'a obținut dela guvernul român și permisul pentru ridicarea cerealelor cumpărate încă anul trecut și cari se află în șlepuri prin porturi.

Un birou al munițiilor în România

La ministerul lucrărilor publice român s'a făcut acum instalarea unui nou birou al munițiilor pentru armamentul țării. Acest birou care era până acum la ministerul de război, a fost dețasat la ministerul lucrărilor publice, și pus sub conducerea d-lui Anghel Saligni.

Aeroplanele germane au aruncat multe bombe pe depozitele de cale ferate dela Poperinghe și Fournes, cari au nimerit obiectele vizate. Afirmăția raportului englez că în luptele dela Loos, germanii au avut opt până la 9 mii de morți — este o invenție. Au fost numai 763 morți, răniți sau dispăruți.

— Redeschizându-se parlamentul francez, deputatul Brousse a atacat diferitele secțiuni ale ministerului de război francez pentru cheltuielile inutile făcute. Deputatul Delahay a cerut ca ministrii francezi să fie răspunzători cu averea lor pentru cheltuielile de prisos făcute.

— În Camera Iorzilor, lordul Ribblesdale a spus că e posibil că în chestia păcii să se găsească o cale mijlocie în care Europa să capete o pace fără să fi fost silită de cineva. A încheia cu cinste o pace, ar fi bine pentru noi englezii — a spus lordul — dar pare că ne merge atât de bine — că nu-i la locul său să vorbim de condițiile de pace.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Mari lupte la Görz. — 5 orașe italiene bombardate de aeroplanele austro-ungare. — Au dispărut șapte vapoare italiene. — Ce-i cu expediția Italiei în Balcani. —

Italienii slăbesc frontul lor apusan din Tirol, numai pentru a putea arunca noi forțe în foc, în regiunea Görz — pentru a cucei odată acest oraș al visurilor lor naționale. Italienii jertesc mii de vieți, pentru a stăpâni acest oraș — și tot nu merge — zidul de granit format de oștirile austro-ungare nu poate fi dărâmat.

Iată amănuntele date de comunicatele lui Höfer dela 20 și 21 Noiembrie despre luptele de pe frontul italian:

Luptele în regiunea Görz durează încă. Capul de pod dela Görz a fost iarăși atacat în zadar în mai multe locuri. Orașul a fost bombardat o oră întreagă, apoi mai moderat. În partea de nord a platoului Doblerdo, dușmanul a reînnoit atacurile lui cu forțe puternice atât contra pozițiilor noastre la nord de muntele San Michele, cât și contra sectorului San Martino. S'au produs de repetate ori lupte corp la corp. Italienii au fost respinși pretutindeni. Linia noastră de luptă este ca și înainte în mâinile noastre. Acelaș lucru e și cu pozițiile noastre dela Zagora, unde dușmanul a pătruns lângă trecătoare, dar în lupte acerbe a fost iară gonit de acolo. — Aviatorii noștri au bombardat orașele italiene Verona, Vicenza, Tricesimo, Udine și Cervignano.

Höfer, mareșal locot.

(21 Noiembrie.) — Italienii aducând noi forțe din frontul tirolez au atacat iară regiunea Görz. Atacurile vehemente italiene la Podgora, Pevma, San Martino, Zagora și Monte Salvatino au fost respinse toate. În sectorul Oslavija au reușit italienii să pătrundă în linia de apărare, un contra atac i-a respins din pozițiile noastre, cu excepția unei culmi de munte, în jurul căreia mai urmează lupte.

Höfer, mareșal-locot.

— Ziarele elvețiene află din Genua că de 8 zile, șapte vapoare plecate de acolo în Marea Mediterană — nu s'au mai întors. Sint temeri că s'au scufundat în lupte cu submarine austro-ungare.

— Despre expediția italiană în Balcani încă nimic sigur. Unele știri anunță că un corp de armată italian va debarca în Albania, la Valona, alte știri anunță că recentul consiliu de ministrii italian a renunțat la planul unei expediții în Albania — de oarece drumurile din Albania nu-s bune nici pentru marșuri, nici pentru transportul de provizii. Cercurile militare italiene cer ca debarcarea trupelor italiene să se facă tot la Salonic.

MERSUL RĂZBOIULUI

Ententa face serioase pregătiri în Balcani

— Cum vrea Ententa să scoată Grecia din neutralitate. — Toată Serbia veche cucerită de armatele austro-ungare, germane și bulgare. — Misiunea lui Kitsener. — Cum urmează ofensiva italiană. — Frământările politice din Franța și Anglia. — Planurile Rusiei în Persia. — Situația la Dardanele. —

O telegramă foarte importantă primește ziarul »Neue Freie Presse« dela granița greco-bulgară în privința acțiunii și planurile Ententei în Balcani. Iată cuprinsul ei:

În cercurile militare grecești se urmărește cu cea mai mare atențiune noua fază în care pare să intre operațiile anglo-franceze în Balcani. Dacă până acum s'a putut vorbi de slabele pregătiri ale Ententei pentru o acțiune în Balcani — pare că de aci înainte Ententa e ferm hotărâtă să dea o mai mare importanță întreprinderii ei în Balcani. În zilele din urmă trupele anglo-franceze au desfășurat o activitate mult mai vie ca până acum, și primul rezultat ce-l vor ajunge prin aceasta e că vor sili pe Bulgari să trimeată aproape de granița Greciei, forțe mult mai mari ca până acum. Nu trece zi, ca să nu sosească la Salonic noi transporturi de muniții și trupe. În deosebi multă artilerie aduce Ententa în Balcani. Se poate dar prevedea că în Valea Vardarului vor avea loc încă lupte grele — și Bulgarii ar face bine să se pregătească de acum pentru ele. După toate indiciile, vor sosi la Salonic încă multe trupe anglo-franceze. Fapt e că Salonicul aduce Ententei mari folcose. anglo-francezii se simt la Salonic ca la ei acasă. Ce va face Grecia nu se știe încă. După unele știri, guvernul grec e ferm decis să păstreze o strictă neutralitate, și să dezarmeze trupele sirbești și anglo-franceze ce s'ar refugia pe teritoriul grec. După știri din Anglia însă, Grecia ar fi făcut noui concesii Ententei. Anglia vrea să violeze neutralitatea Greciei. Anglia nu se va da îndărăt să bombardeze cu flota ei toată coasta Greciei, dacă guvernul grec nu se va conforma pretențiilor Ententei. După ziarul italian »Stampa« Grecia vrea să câștige încă timp, așa că la ultimul Ententei — Grecia va ocoli să dea un răspuns precis. Ambasadorul englez însă a anunțat guvernului grec că Ententa a decis blocarea economică și comercială a Greciei.

De pe frontul rusec, nu sosesc acum știri multe. Pare că lângă Riga, rușii au obținut câteva succese și trupele germane au trebuit să părăsească câteva sate din Curlanda. — În Volinia însă, unde rușii voiau cu ori ce preț să obție o biruință au trebuit să se retragă.

De pe frontul rusec, rapoartele oficiale de la 20 și 21 Noiembrie anunță:

La armata arhiduceului Iosif Ferdinand, a fost respins un atac rusec la nord-vest de Olyka. — Altfel nimic nou.

Comunicatul german nu anunță nimic. (21 Noiembrie). — În Volinia și la Stir în unele locuri foc de artilerie, rușii folosind adol și bombe cu gaze inăbușitoare. Altfel nimic deosebit.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german nu anunță nimic nou.

LUPTELE DIN APUS

— Lupte pe mare, pe uscat și 'n aer. — Din Camera franceză. — Chestiunea pacii în Camera Iorzilor. —

De pe frontul francez, comunicatul german dela 20 Noiembrie anunță: Monitoare dușmane cari au bombardat Vestende, s'au retras în fața focului bateriilor de coastă germane. Pe front în unele locuri v'î lupte de artilerie, de mine și granate de mină.

Comunicatul dela 21 Noiembrie anunță: Pe linia ferată Iper-Zonnebeke a reușit o explozie de mine făcută de trupele noastre în pozițiile dușmane. Exploziile provocate de francezi la sud-est de Souchez și la Combres — n'au avut succes. La Souchez am luat-o înaintea francezilor la ocuparea tranșeeilor unde s'a produs explozii și l'au menținut contra unei încercări de atac. Pe restul frontului lupte vii de artilerie.

RĂFUIALA CU SERBIA

— Orașele sârbești Nova Varos, Sjenica și Novibazar cucerite de austro-germani. — Armata sârbă gonită din toată Serbia veche. — 8200 prizonieri sârbi în două zile. — Fuga guvernului sârb. —

Din știrile sosite, pe ziua de 20 și 21 Noiembrie reieșă că nici un soldat din armata sârbă nu mai stă pe pământul Serbiei vechi. Din ținuturile dobândite de sârbi în războiul balcanic, în Macedonia — a mai rămas în mâinile sârbilor o regiune muntoasă de 250 klm. lungime și 40—60 klm. lățime de a lungul graniței albaneze și muntenegrene. În aceasta regiune se dau acum cele mai teribile lupte cu sârbii. E drept că și trupele germane, austro-ungare și bulgare au de luptat cu mari greutatea pe acel teren muntos, mai ales în ce privește aprovizionările. Carule cu muniții și proviant nici nu pot înainta pe acel teren, — numai pe cai și măgari se pot transporta acum proviziile necesare. O parte din armata sârbă a și trecut pe teritoriul muntenegrean. Acolo au mult de îndurat din cauza lipsei de alimente.

Vineri, armatele lui Kövess au ocupat orașele Nova Varos, Sienica și Raska, iar Sâmbătă, coloanțele germane din aceeași armată au ocupat principalul oraș din Sandșac: Novibazar. Sârbii au opus acolo o împotrivire aprigă și după grele lupte rezistența lor a fost înfrântă. Novibazar e înconjurat jur împrejur de munți și din acest oraș pornesc în toate direcțiile multe căi de comunicație, mai ales spre granița muntenegreană — de aceea cucerirea acestui oraș are o mare importanță strategică pentru armatele aliate. În două zile ei au prins 8200 sârbi. Astfel se încheie zi de zi eroică armata sârbească.

Guvernul sârb a părăsit Mitrovița și s'a refugiat la Prizren.

Iată acum amănuntele date de rapoartele oficiale germane, austro-ungare și bulgare despre succesele de pe frontul sârbesc:

(20 Noiembrie). — Armata generalului Kövess au ocupat Novavaros și au trecut linia Sjeniva-Duga, Poljano-Raska. La sud-est de Raska o brigadă austro-ungară a prins 2000 sârbi. — Trupele germane luptă la sud de muntele Prepolac, iar armata bulgară a generalului Bojadiev în regiunea Goliak Planina. Prin aceasta sârbii au fost alungați de cele trei armate aliate din ultimul colț al vechei Serbie.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță: Localitățile Novavaros, Sjenita și Raska sînt ocupate. În valea Ibar, am ajuns la Dren și la Prepolac, la răsărit de Kopaonik. Am prins 2800 sârbi, am capturat 4 tunuri.

Șeful Statului major.

Comunicatul bulgar anunță:

Operațiile se desfășură favorabil pentru noi pe toate fronturile, am prins iară 1200 sârbi.

(21 Noiembrie). — Trupele germane ale generalului Kövess au ocupat orașul Novipazar. Armata generalului Gallvitz și aripa dreaptă a armatei bulgare luptă pentru a forța ieșirea din valea Lab, la nord de Pristina. Numărul prizonierilor făcuți la 19 Noiembrie se ridică la 3800 sârbi. Eri am prins peste 4400.

Raportul bulgar cu data de 19 Nov. anunță: Urmărirea sfărimatei armate sârbești continuă în modul cel mai energic. Armata noastră după lupte înverșunate s'a apropiat la nord, la răsărit și la sud de Pristina. Am prins 1800 de sârbi și jumătate escadron sârbesc. Luptele durează încă.

Raportul austro-ungar sosit mai târziu sună:

O coloană austro-ungară și-a forțat trecerea peste Drina de sus, după o luptă cu muntenegreni cari s'au încuibat la nord de Cajnice. Novibazar a fost ocupat de trupe germane. La sărit în valea Ibar o coloană austro-ungară a respins dușmanul. Numărul prizonierilor făcuți eri în această regiune trece de 2000. La trecătorile în valea Amsel se dau lupte aprige.

Höfer, mareșal locot.

Kitșener la Regele Greciei

Ministrul de război englez Kitșener sosind la Atena, a fost primit în audiență împreună cu ambasadorul englez de regele Constantin. Audiența adurat peste o oră, după care Kitșener s'a prezentat prim ministrului grec Sculidis. Apoi Kitșener a părăsit Atena.

TURCIA și DUȘMANII EI

Comunicatul turc,

anunță, că la Dardanele, artileria turcă a nimerit un torpilor dușman, care s'a depărtat într-un nor de fum. La Sedilbahr e un viu duel de artilerie.

Planurile Rusiei în Persia

Agenția rusă Vestnik află din Teheran: Legațiunea Rusiei a publicat un apel către poporul persan în care zice:

Rusia, văzând zădărnicia măsurilor contra aurului seducător german, contra propagandei agenților provocatori turco-germani, cari caută să rupă prietenia ruso-persană, a luat hotărârea de acord cu guvernul șahului, să pună capăt acestor uneltiri spre binele raporturilor cordiale ale ambelor țări. Apelul roagă pe toți persanii să creadă că armele Rusiei sînt îndreptate nu contra lor, a familiilor și avuturilor lor, ci spre salvagardarea și apărarea populațiunii pașnice.

Președintele consiliului persan a declarat comandantului brigăzei de cazaci că șahul părăsește orașul însoțit de miniștri.

Teheranul rămâne sub protecțiunea brigăzei de cazaci și a poliției. Jandarmeria se pregătește de plecare.

Rusia nu vrea să cedeze României — Basarabia

— O senzațională scrisoare a unui „diplomat rus“ într-o revistă franceză. —

De când situația în Balcani a devenit disperată pentru interesele Ententei, presa franceză îndeamnă cu stăruință diplomația rusă, ca să facă tot posibilul ca România să capete promisiunea expresă că va dobândi îndărăt Basarabia, îndată ce va intra în război alături de Entente.

Dar indemnurile acestea ale presei franceze au avut un răsădit foarte neplăcut în Rusia — cercurile autorizate de acolo nu vor nici de cum să deie ceva din pământul Rusiei — României, chiar și Basarabia răpită, — o socot ca ceva rusec de veci. Numai din pământurile altor state, mai ales din Austro-Ungaria — Rusia e gata cu dragă inimă să le ofere României — asta pentru simplul motiv — că nici ea, Rusia nu posedă aceste pământuri, și numai România ar trebui să facă jertfe.

Ca să se vadă, cum se judecă în Rusia, chestiunea înapoierei Basarabiei României — ziarele din țară, publică un document foarte interesant.

Un „diplomat“ rus, d. Grigore Lozinski, a trimis directorului revistei „Mercure de France“ următoarea scrisoare, care e de altfel oglinda vie a unei întregi mentalități:

Domnule,

În interesantul d-tale articol în „Mercure de France“ dela 1 Iulie 1915 afirmi că cedarea Basarabiei — care n'ar fi aparținut Rusiei de cât dela 1812 la 1856 și ar fi fost reluată la 1879 — ar asigura intervenția României în favoarea aliaților și n'ar costa-o aproape nimic pe Rusia.

Permite-mi, domnule, să semnalez o eroare care s'a strecurat în articolul d-tale, și care mi se pare destul de importantă. Rusia n'a renunțat niciodată la drepturile sale asupra Basarabiei anexată în 1812. Numai districtul Ismail (la îmbucătura Dunării) care constituie aproximativ o cincime din teritoriul provinciei întregi, — a

fost cedat principatelor dunărene la 1856 și reluat în urma congresului din Berlin.

Clasele instruite ale populației basarabene sînt cu totul rusificate și nici nu vor să auză vorbindu-se de dominația românească. Noi rușii nu vom consimți nici odată să perdem această provincie care ne aparține de mai bine de o sută de ani, și care apără frontierele Podoliei și ale guvernământului Cherson.

Nu poate fi vorba despre cedarea Basarabiei României.

Cauza aliaților este dreaptă și resursele lor inepuizabile. La un milion de români, Rusia poate mobiliza încă zece milioane de oameni, fără să renunțe la o parte a teritoriului său. Și trebuie să-ți mărturisesc, domnule, că este penibil să citești într-o revistă franceză îndurări cari împuță Rusiei lipsă de bună voință, după enormele sacrificii pe cari le-a făcut și pe cari va continua să le facă până la victoria finală.

Știrile zilei

Triste moravuri politice

se desprinde din polimica violentă ce urmează acum zi de zi între ziarele guvernamentale din București: „Viitorul“, „Românul“ și „Epoca“ d-lui Nec. Filipescu. Polemica continuă pe tema scandalului și bătaiei de stradă ce s'a încins între fiul d-lui Filipescu, Grigore Filipescu și directorul „Viitorului“ d. M. D. Berlescu.

D. Gr. Filipescu, cu o bucurie diabolică se laudă în „Epoca“ (dela 5 Noiembrie) că a bătut »până la sînge« pe d. Berlescu. Și ca să dovedească că într'adevăr așa a fost, mai adaugă. »marilor era, între alții, d. Enibace, iar d. Gr. Filipescu întîlnind acasă la d. N. Filipescu, pe d. Take Ionescu, C. Olănescu, Istrati, Mișu Cantacuzino, Delavrancea și alții — le-a arătat mâinile sale încă pline de sînge«. De altfel o expertiză medicală poate încă stabili starea deplorabilă în care se află obrajii lichelei (a domnului Berlescu)«.

Ce plăcere bolnavă, brutală de canibal e în mândria aceasta a d-lui Gr. Filipescu, că a putut arăta »măinile sale încă pline de sînge«.

Și ziarele guvernamentale »Viitorul« și »Românul« din 5 Noiembrie st. v. ocupându-se de asemenea de agresiunea d-lui Gr. Filipescu contra d-lui Berlescu, fac următoarele constatări curioase:

»Samsarul Grig. Filipescu, și-a inchipuit că încercând o agresiune, va putea să-și spele petele indeletnicirilor necurate la care s'a dedat. Samsarul a pățit-o însă. Pîndind ca un apaș, la colțul pasagiului Imobiliara, a eșit în fața d-nu'ei Berlescu, în momentul când d-sa voia să intre în redacție.

Degeneratul care poartă numele Grigore N. Filipescu, și-a găsit însă iute socoteala.

D. Berlescu l'a apucat de gât și l-a svirlit cu capul în zidul drogueriei, de lângă pasagiul.

Agresorul a încasat atîția pumni și atîtea palme, în cât bătut măr cum era, putea istorisi părintelui său că se întorcea cu adevărat dela războiul, pentru care se pregătește aranjându-se să fie repartizat la un serviciu în care nu va vedea lupta nici de departe măcar.

Tot ce agresorul a putut face a fost să sgărie cu unghiile ca femeile apucate de nevricale.

D. Nicolae Filipescu a dat totdeauna vieții noastre publice, un trist spectacol.

Spectacolul cel mai trist pe care l'a putut da, este acela al indeletnicirilor și apucăturilor unui fiu, pe care n'a știut să-l facă să profite de lecțiunile dăreoroase ale propriei sale vieți politice.

D. Nicolae Filipescu a răvășit viața partidului conservator și a micșorat cu violențele sale nestăpânite, nivelul vieții noastre publice.

Din violență în violență, a mers așa de departe încât a omorît pe unul din cei mai buni prieteni ai săi.

Tot trecutul acesta dureros, ar fi trebuit să determine pe d. Nicolae Filipescu, să lupte pentru a evita fiului său, frământări nenorocite și agravate printr'un atavism periculos.

Tatăl s'a făcut vinovat de violențe și de omor, iar fiul a pornit-o pe aceeași cale.

Spectacolul este cu adevărat înrăstător, și noi suntem cei dintâi cari să compătîmim situația tristă în care s'au pus amândoi.

Noi cei din Ardeal și Ungaria, citind asemenea lucruri în presa din România, simțim adânc indurații de spectacolul trist ce-l oferă în aceste vremuri grave unui oameni politici din țara românească, cari nu știu să păstreze tactul, cumpătul și demnitatea lor în momente atât de mari cari cer chibzuială și privire largă, fără patimă, fără ură.

Inrolarea glotașilor noi revizuiți

Glotașii din contingentele 1878—1890 și 1892—1895. — cari au fost supuși acum unei noi revizuiți, vor trebui să se prezinte la comandamentele respective la 6 Decembrie stil nou.

Disperarea unei soții

În localitatea Pap, tinăra soție a proprietarului de pământ, Nicolae Barana, disperată că soțul ei a ajuns în prisoare rusă — s'a spânzurat.

Daruri pentru prizonierii noștri din Rusia

În urma unei înțelegeri între Crucea roșie rusă și cea austro-ungară, se pot trimite acum daruri prizonierilor noștri din Rusia — și pentru transportul acestor daruri sânt legături de trenuri accelerate, directe. Darurile pot consta numai în vestminte noi și articole de toaletă — cari obiecte trebuiesc trimise (scutite de timbru) la centrala din Budapesta, cercul V., Lipót-körut 1. — de unde se vor expedia la adresele indicate.

Stringerea relațiilor economice între Germania și Austro-Ungaria

La Viena au avut loc în zilele de 19 și 20 Novembrie consfătuiri între delegații asociațiilor economice din Germania, Austria și Ungaria — asta ca o urmare a tratatelor începute în cursul verei în chestiunea strângerei relațiilor economice între puterile centrale. Consfăturile acestea au dus la un rezultat satisfăcător.

Deputatul austriac Winarski paralizat

Unul din cei mai distinși conducători ai partidului socialdemocrat austriac, deputatul și consilierul comunal Winarski, pe când ședea eri într-o cafenea din Viena, i s'a făcut rău și a fost lovit de paralizie. În stare gravă a fost transportat la spital.

Din tragicul retragerii rușilor

Dintr-o descriere a unui publicist rus despre felul cum s'au retras armatele rusești și populația civilă rusă în fața înaintării fulgerătoare a oștirilor germane austro-ungare, extragem următoarele pasagii palpitate:

Pe șoseaua care se întinde de a lungul moșiei — nu este locușor liber. Și cit e de lată — în Rusia șoselele se întind în lățime până la jumătate de kilometru — e un puhoi de oameni, de vite, de tunuri, care, căruțe sanitare. Trec sotiile de tazăci și dragoni în trepat, trec bateriile și nu vezi decât praful urcându-se până la cer. Și apoi iar șiruri de căruțe cu furaj, cu munițiuni, cu bucatării de campanie, și iar căruțe, șiruri nesfârșite de fugari merg alene, din zorii zilei până târziu noaptea, și de sigur că și noaptea, se duc mereu care în colo, care încoace,

oameni, soldați, femei, copii, vite, se duc popoare mănate care de nevoi, care de setea de a lupta, care de dorința de izbândă asupra unui vrăjmaș puternic. Pe fața tuturor era o îngrijorare, nu teamă, dar fețele aveau ceva din frigurile celor ipnotizați. Toți priveau spre apusul cuprins de flăcări și sgomotos și nimeni nu vorbea, dar fiecare gest spunea ceia ce simțea înomenească: groaza de moarte, groaza de aceia ce putea să fie, în fiecare clipă și acolo. Tot mai des treceau soldații ruși, răniți ușor, cu mâinele în bandaj, cu pansamentul une-ori sîngerind. Se retrăgeau regimente de soldați, abia eșite din foc, la noi poziții. Acum nu mergeau numai pe șosea, ci pe tot întinsul câmpului. Mergeau cât patru, câte zece oameni, în grupuri, cu pușca pe umeri sau ținând-o ca pe un par, alții fără puști, cu mâinele în buzunarele mantalei.

În chestia fugarilor aceștia din Rusia, președintele consiliului suprem rus într'un raport adresat țarului a spus că cele 10 milioane de fugari, devin încetul cu încetul un pericol pentru Rusia. Terenurile pe cari le parcurs sunt complet pustite, satele prădate, pădurile nimicite, sămănăturile distruse. Refugiații refuză ofertele de lucru. Ei cer în mod amenințător autorităților rusești să fie hrăniți, și decăd din ce în ce, ajungând leneși și vagabonzi.

Sinuciderea medicului șef al Societății de Salvare din Budapesta

Dr. Carol Aczél, medicul șef al Societății de salvare din Budapesta, din cauza unei boli de nervi și-a pus capăt vieții, trăgându-și două focuri de revolver în inimă. El moare în vîrstă de 51 ani, după 24 de ani de serviciu la Societatea de salvare.

Importanța drumului liber pe Dunăre

— Transportul de mărfuri pe apă, pentru și din Bulgaria și România. — Stringerea relațiilor economice între Puterile Centrale și Bulgaria. — Dar cu România? —

II.

Relațiile economice cu România

Mai importantă de cât Bulgaria, pentru aprovizionarea Europei apusene cu cereale, era România, care în timp de pace, exportă pe apă cantități importante de porumb grâu, și orz, în Franța, Anglia, Belgia, Brema și Hamburg, cantități mai mici în susul Dunărei, spre Austro-Ungaria, Germania de Sud și Elveția. De când e închis drumul Dardanelor, debușeul cerealelor românești se limitează mai mult numai la Germania și Austro-Ungaria. Cât timp navigația pe Dunăre nu era liberă, singura cale pentru aceste transporturi, era linia ferată Predeal-Brașov.

Deși această cale de transport era prin sine însuși destul de costisitoare și în legătură cu multe neajunsuri, multă vreme românii n'au prea făcut mult pentru utilizarea ei; ba făcuseră toate dificultățile posibile exportului spre Germania și Austro-Ungaria. Poate din cauza, că o parte a populației simpatiza cu Impătrita Înțelegere și spera că mai curând sau mai târziu se va deschide calea maritimă. Speranța aceasta nu s'a realizat din fericire; luptând eroic Turcia a respins toate asalturile îndreptate contra Dardanelor. E de prevăzut, că și România — care mai are în față o mare parte a recoltei anului trecut — se va hotărî de acum să des-

facă produsele sale în chip mai prevenitor, cu atât mai mult, cu cât prin deschiderea navigației pe Dunăre, pedicile tehnice de circulație sunt în mare parte înlăturate.

E în interesul ambelor părți, atât al cumpărătorului cât și al vânzătorului ca, folosindu-se de timpul cât Dunărea nu e încă înghețată să poată transporta cât mai multe cereale să conlucreze ca transportul să se facă printr'o coincidență îndemănatecă a circulației trenurilor cu aceia a vapoarelor.

Zilele acestea sunt așteptate pe Dunăre primele vapoare încărcate cu recolta veche, cumpărată de mult.

Actualmente se tratează aprovizionări noi administrației germano-austriace, de cumpărare, care a instalat la granița ungară, un biuro comun de părare, îi s'a opus din partea românească: »Comisiunea centrală pentru vânzarea și exportul cerealelor.«

Cu chipul acesta, cumpărarea și vânzarea sunt monopolizate și rămâne acum de a găsi soluția pentru a echilibra interesele ambelor părți, în aparență opuse, în realitate însă, comune. Deocamdată, ambele părți păstrează încă o atitudine războinică, care în aparență se manifestă prin aceia, că prețurile maxime — resp. — minime nu îngăduie o apropiere.

Dacă din partea germană și austro-ungară nu se manifestă grăbă de a cumpăra, aceasta dovedește fără îndoială, că la nevoie ne vom dispensa de aprovizionările române.

De sigur că în România nu mai există nici o îndoială că cuvintele acestea nu sunt fraze goale și că politica dușmanilor noștri de a ne constrînge prin foame a dat greș în chipul cel mai lamentabil.

Dat fiind că în România banii nu prea sunt în abundență și lumea agricolă de acolo se teme că grînele ei să nu putrezească, că, pe de altă parte, Austro-Ungaria și Germania oferă preț mai mult de cât convenabil, — e mai mult ca sigur că se va renunța la această stare de lucruri.

În raport cu totalitatea importului nostru, cantitatea de porumb ce ne-o procurăm din România, în timp de pace, era neînsemnată.

În anul 1913, noi am importat 10 milioane duble porumb, din cari, trei sferturi mil. din România. Actualmente România ne poate furniza mult mai mult, de oarece — precum am zis mai sus — debușeurile sale, sunt foarte limitate. Totuși totalul cantității nu e pentru noi de o importanță covârșitoare.

Editor și redactor responsabil:

Dimitrie Birăuțiu.

Tip. «Poporul Român», Budapesta, Ilka-utca nr. 58

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele

— »Cucu« și »Foaia Ilustrată« — pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.